

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razlil bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gl., pola
leta 1 gl. 50 kr., četrť leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 4. julija 1885.

Številka 11. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravništvu, spisi pa uredništvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Stava.

Zložil KOŠTRUN.

Hoj kompare, ali staviš,
Da čez hruško skočim to?“
Če, kompare, to napraviš,
Hruška z vrtom tvoja bo.

„Vdari! Na! pa možbeseda!
Ako tega ne storim —
Vrag me črni naj pogleda! —
Hišo v stavo naj zgubim.“

Moško si besedo rekel.
Vdari! Bog! Zdaj že velja!
Po soseda bom še stekel,
Da za pričo bode ta. —

Sosed je debelo gledal
In z glavo je le majál;
Slednjič modre je povedal
In besede te dejal:

„O prekamansko to bodi!
To je nemogoče to!
Kaj ti v glavo še ne hodi?
Da boš skočil čez drevó?

Saj je vendar mnogo više,
Le poglej, odpri oči,
Kakor streha tvoje hiše,
Pa tako blebečeš ti!

Tega niti bi ne stavil
Bil še tisti Goliját,
Ki ga Sabel je zadavil
In mu je prerezal vrat.“

„Tiho bodi! Jaz pa stavim,
Da čez hruško skočil bom.
Ako tega ne napravim,
Dam komparetu svoj dom.

„Nisva midva govorila,
Da naj hruška stala bo;
Ampak to sva se zmenila,
Da čez skočim, ne kakó!“

Jutri hočem to storiti,
Ko se malo okrepečam.
K hiši hočem vrt dobíti,
Ali naj pa hišo dam.“ —

Zvita glava pa po noči
Vrgel je drevó ob tla.
Ko pa zarija napóči,
Kliče že kompareta:

„Hoj, kompare, semkaj hodi!
Sosed pride naj s teboj,
Ki za pričo meni bodi,
Da sem skočil čez drevó!

In čez hruško je ležečo
Skočil lahko zviti ptič;
Naj kompare pest grozečo
Vzdiga, saj ne škodi nič:

Vaške slike.

Vsi ga radi pijó.

Samo dva pivca je imel Gobar tistega popoldne, a glasna sta bila za deset drugih. Stohan je prodajal lesnemu kupcu Vragometu kopo borovcev, ki bi se bili v nekaj letih še naredili, a mož je potreboval novcev in moral je kaj prodati. Pogajala sta se in pogajala, da so se obema že nekoliko možgani pooblačili.

„Da ne bode ne tvoja ne moja, Vragomet, dal mi bodeš 120 gold. in deset voz hoje bodem jaz spravil domov,“ pravi končno Stohan in pomoli kmečkemu kupcu žuljasto roko.

„Naj se že pes obesi!“ pritrudi Vragomet in počí z roko po roki prodajalčevi, da odmeva po vsej izbi.

Na to izpije ostanek žganja in pomoli liter Gobarju.

Ta je hodil po izbi sem in tja ter se zavijal v svojo kratko in tanko kamižolo, kakor bi ga zeblo. Na klic pivčev zagradi liter in izgine iz sobe.

Ker krčmarja ni tako naglo nazaj, sklone se Stehan, pomežikovaje proti sopivci: „Zdaj le ga najbrže krščuje. Pa saj pravijo, da spirit vsak dan sproti nosi iz prodajalnice.“

„Ha, ha!“ smeji se sopivec.

V tem stopi v izbo deček dvanajstih let, razkuštran, z umazanimi lici in še bolj umazano srajco.

„Oče! mati so dejali, da pojdite domov, koj!“ nagovori bojzljivi deček Stehana, ustopivši se za duri.

V tem ustopi krčmar in loputne z durmi malčeka po glavi, da se ta kar opoteče. Že je zijal Gobar, da bi opravičil svojo dolgo odsotnost, kar opazi dečka, ki se drži za glavo in na jok se mu nareja.

„Eh, Janezek, glej ga no! nisem vedel, da si ti za durmi; boli te, kaj ne? Le kar tja le se usedi k oči, „dali ti bodo štruca“, tolaži malčeka in ga vodi za roko k mizi, kjer sedeta razburjena pivca.

„No, tukaj le sedi k meni, kmalu bode bolje; ná štruca Janez!“ molí mu Stehan vogel belega kruha; potem mu tiplje z jedno roko glavo, z drugo pa seže po nož in ga pritisne plohoma na fantovo glavo, rekoč: „Čaj, fant, da se ti buška ne naredi!“

Deček pozabi kmalu materinega naročila in nič več ne črhne o njem. Pa kako tudi, saj tako slastno trga beli kruh in Vragomet ga zaliva z žganjem,

katerega se fant ne brani, ker ga je vaje, kakor kruha.

Stehan in Vragomet pa se razgovarjata dalje o borovcih koliko bodo „vrgli“, koliko desek bode iz njih, koliko voz bode hoje i. t. d.

Čez nekaj časa se začuje po veži lahna hoja in prikaže se pri durih-nova postava, ki je nekako nerodno zapira z obema rokama. Robec na glavi ima zavezan „na muzo“, obraz ji žarí od vročine in bel zastor je ves sajast in umazan, kar priča, da je prišla baš od ognjišča. Na sredi izbe se ustopi in vsi utihnejo.

„Tukaj sediš in popivaš, doma pa delo zaostaja. Kdo pije zdaj po krčmah, nego ti sam, ki nimaš nikdar dosti žganja v sebi. Kdor v tem času poseja po krčmah, ni nihče dosti vreden. In pa še ta brglez sedi tukaj, kakor bi bil pribit! Ali sem te zato poslala po oči, da mu pomagaš piti. Lepo od tebe . . .“

Še precej časa bi bila Stehanka propovedavala, da je ni ustavila Gobarica, ki je na to vpitje prihitela v izbo: „Ona! slišiš, ona! nikar tako hudo, saj ni nič takega! Saj veš, malo pijače mora biti po kupčiji.“

(Konec prih.)

Laž in resnica.

„Zakaj pa ti krilce je belo?“
Pprašala mati je Jelo.

„Vè málinu zjutraj sem bila,
Pri vrečah sem se oplazila.“

„Zakaj pa ti črno je lice?“
Prašá'a je mati hčeric.

„Vè kuhinji prej le sem bila,
Od saj sem se tam očrnila.“

„Zakaj pa so lica ti rdeča?“
Prašá'a je mati skrb ča.

„Ker ravnokar kruhek sem pekla,“
Vè tretje je hčeric rekla.

A smije se bratec in poje,
Pové tudi materi svoje:

„Saj Jelica v mlinu ni bila.
Le z mlinarjem skup je hodila.“

Od saj se pač ni očrnila,
Strgarja je le poljubila.

Od peke ni rdeča postala,
Le vince je v kleti srkála.“

Rak.

To se pa že mora reči, da je prof. Šuklje velik gospod. Vsi slovenski časniki bavijo se ž njim ali pa z njegovo volitvijo. List naših opričnikov nima že drugega predmeta, kakor to „postavno“ volitev, ki mora postati tudi veljavna.

Pasji dnovi se bližajo in ravno prav je prišla ta volitev za časnikarje, da morejo ž njo napolniti svoje prdale. Saj bralci se tudi naveličajo, če bi se v „Ljubljanskem listu“ vedno le proslavljal gospod Andrej, drugega pa nič.

Vročina v Ljubljani je neznosna. Vse je postalo „vélo“, celo naše društveno življenje. Vsi že ugibljejo, kaj je povod tej velosti. Pa v tem iskanji sredstev so jako nasprotni. Nekateri pravijo, da radikanci, drugi da opričniki.

To je pa le prazno blebetanje prav za pasje dneve. Temu je kriva prevelika vročina, pomanjkanje dobre vode, vina in piva, najbolj pa prazni žepi.

Protí vročini pa ni nobenega pomočka, samo počakati je treba, da pride dež. Da pa nemamo dobre vode, kriv je vodovodni odsek, ali bolje njegova počasnost. Inženirji že nekaj let sem dobre plače vlečejo in delajo projekte in načrte za vodovod. Vse pa ostane le pri samih projektih. Ko bi mi Ljubljancem imeli dobro vodo, bi se lahko okrepcali in ne bili bi tako véli, kakor smo takó. Ali Bog ve, kdaj bomo doživeli, da je po vodovodu dobimo v Ljubljano. Mi težko, morda naših otrok otroci. Pisatelji razprav po časopisih o „véli Ljubljani“ naj bi se bili spravili nad vodovodni odsek, ki menda misli, le počasi, gospóda, saj ko bode vse dodelano, nas ne bode več treba in naše slave bi bilo konec.

Druga še večja napaka pa so slaba vina in pivo. Že več let trta ne rodi dobre kapljice, — ali vsaj Ljubljanski krčmarji je ne točijo. Nekateri mislijo, da Dolenjci ne znajo prav ravnati z vinom, drugi pa zopet, da ga Ljubljanski krčmarji preveč krščujejo s slabo Ljubljansko vodo. Kaj je temu uzrok, bode nam razložil veččak gosp. Pirc, ki je že preiskal vse napake dolenjskega cvička. Pivo je pa tako slabo, da bi ga človek res moral toliko spiti, kolikor ga Ribniški konj pelje, da bi se malo razveselil.

Pa kaj še to, še drago je vse, drago. V časih, ko je bil še stari bokalj v ve-

ljavi, se je človek še pošteno navlekel rujnega ali pa rumenega vinca, zdaj pa liter ravno toliko velja, pa ga je jedva toliko v njem, da si človek grlo zmoči.

Največ krivi so pa „vélosti“ prazni žepi. Brez denarja ni veselja, ne pomagajo niti najboljši govori, najboljša politika. Zategadelj bomo pa vsi z veseljem pozdravili Šukljeta ali pa koga družega, ako iznajde kako sredstvo, s katerim napolni naše žepa, naj bode potem že katerekoli politične vere, liberalec, klerikalec, konservativec, radikalec ali pa kaj družega.

Kako so bili Dolenjci veseli pri zadnjih volitvah, ko so jim dajali denar in točili vino zastoj. Od samega veselja bi se bili kmalu stepli in Margheriju v Metliki napravili mačjo godbo. Sedaj pa tudi vsi otožni in „véli“ povešajo glave, kakor mi v Ljubljani.

Velika vročina, slaba voda, prazen bokal in prazni žepi so uzrok „vélosti“ naše prvostolnice po naših mislih, ne ne pa različna politična mnenja. Kdor odpore tem nezgodam, pa bode odpravil vso „velost“ in dal našej prvostolnici živahnost.

Čudni dogodki.

Že nekoliko dni sem govorilo se je po Ljubljani, da pripravlja „Deutscher Turnverein“ velikansko velikonemško demonstracijo v kazini. In res, neprijetno dirnulo je vsacega pravega avstrijca, ko je videl na ljubljanske kazine vrtu prav pri cesti razobešene tri velike črnorudečerumene zastave, a le jedno majhno črnorumeno. Nič dobrega sluteč podam se zvečer v „Zvezdo.“ Pred kazinskim vrtom pa se je nabirala množica pošteno avstrijsko mislečih ljudij, katerim se je tako ravnanje na avstrijskih tleh gnjusilo.

Mi sicer nobenih pouličnih demonstracij ne moremo odobravati, ker s tem se le daje nasprotnikom povod, da lepo našo domovino pred inostranskim svetom črnijo, a radi verjamemo, da je bil vsak rodoljub, ki količkaj avstrijsko čuti, do skrajne meje razdražen. Ko so pojavi in vzdihljaji po velikej Nemčiji priklopili do skrajne meje, je razburjena vročekrvna mladina klicala „živio“. Ta nedolžni klic pa je g. A. pl. Gariboldiju modro kri tako razvnel, da pripiha ves divji iz kazinskega vrta in kakor besen udrihne s svojo palico nekega mirnega Slovenca z vso močjo po glavi. Na to priklopelo je razburjenje do vrha in le nekaterim rodoljubom ki so z mirno besedo

ljudstvo pogovorili, zahvaliti se je da ni bil ta udarec začetek groznega škandala. Za danes le to konstatujemo, da je prvi udaril g. A. pl. G. iz nasprotnega tabora, a kompetentne oblasti pa opozorujemo, da v prihodnje zabranijo vsako tako javljenje hrepenenja po velikej Nemčiji, denašnji dogodek poučil jih je lahko, kam more privedi tako njih koketovanje z nemškim „turnvereinom“. Nemškim „turnarjem“ bodi pa to v svarilo, da ne bodo več tako surovo žalili avstrijskega patrijotičnega ljubljanskega prebivalstva. Danes trebalo je 6 žandarjev in ves mestni policijski aparat da se je mir ohranil, kar v prihodnje morebiti ne bo zadostovalo. Sicer pa o tem še spregovorimo. —r.

ŠKRATOGRAMI.

Tržič V nedeljo je bilo tu celo tolpo ljubljanskih turnarčkov, a telovadili so le z jezikom. Vse hiše, kakor tudi javna poslopja so bila okrašena z narodnimi trobojnicami. Celoturnarčki so nosili v torek črn, v sredo rudeč in v četrtek žolt hrbet. To pa je bilo tudi najbolje, kar se je moglo dobiti in odnesti iz Tržiča.

Brežice. Generali: Ausserer, Glantschnigg, Forreger in Neckermann vsi prifrknjeni. Govorili so tako učeno in jedrnato, da so celo bolhe obtičale vsaka v svojem kotiči Ausserer je zvečer veselja „šlape“ kvišku metal. Neckermann pa je na vse grlo kričal in se drl: „koch! koch! koch!“

POGOVORI.

A.: „Ali uganeš, koliko ima „Ljubljanski Zist“ naročnikov?“

B.: „Kakih tisoč.“

A.: „Ne boš, Jaka! Niti polovico toliko.“

B.: „Potem jih pa nima več, kot kakih štiri sto.“

A.: „Blizu si, vender uganil še nisi.“

B.: „Pa menda saj ne tri sto?“

A.: „Sedaj si jo pogodil, prijatelj! A pomisliti je še treba, da je od teh tri sto polovico zastojkov, a polovico prisiljenih!“

Učitelj: „Janezek, povej mi, koliko ur ima jeden dan?“

Janezek: „Šestindvajset!“

Učitelj: „Tepec, ne govori tako nemumno.“

Janezek: „V knjigi smo brali, da ima jeden dan štiriindvajset ur, a vi ste nam včeraj pripovedovali, da je sedaj za dve uri daljši, torej je štiriindvajset in dve šestindvajset!“

Mati: „Uršika! zakaj se vender oziraš v cerkvi vedno tja na desno stran, kaj se nič ne sramuješ? Vzglej se nad sosedovo Metko kako ima vedno oči obrnene proti vélikemu oltarju?“

Hči: „Metka ima se ve da oči uprte tja pred véliki oltar, ker je tam grajska klop, v katerej sedi Vragometov študent.“

Uljuden natakár.

Gost (natakárju): „Vražji tepec, pol ure že tu sedim in ničesar ne dobodem. Da bi me vsaj vprašal, po kaj sem prišel!“

Natakár: „O le še jedenkrat mi recite tepec, pa bode te takoj dobili!“

DROBIŽ.

Pred sodiščem je bil neki tat obsojen na 25 batin. Predno se vleže na stol, prosi sodnika, da bi mu vsaj toliko dovolil, da bi se vlegel, kakor bi se on hotel. Sodnik mu tega ne odreče. Tat se hitro vleže pod stol in mirno čaka udarcev.

Ljubimec očita svoji izvoljeni, da jo je nekdo poljubil, kar pa ona odločno taji. „Ali, za Boga! Saj sem sam videl!“ trdi ona. „Sedaj sem pa popolnoma prepričana“, zajezi se izvoljena, „da me ne ljubiš; ker svojim očem več veruješ, nego mojim besedam.“

Dva gospoda sta govorila o preteklosti in o svoji nekdanji revščini ter reče jeden izmed njiju: „Ko sem bil na vseučilišči, imel sem tako majhno izbico, da se nisem mogel niti prestopiti v njej!“ — „To je še vse nič!“ pripoveduje drugi. „Ko sem bil jaz na vseučilišči, imel sem pa tako tesno stanovanje, da celo žepne ure nisem mogel spraviti vanj in sem jo bil moral poslati v zastavljalnico!“

Duhovnik je obiskal osnovno šolo z namenom, da bi nekoliko izprašal nadobudno mladež o krščanskem nauku ter vpraša odraslega dečka: „Janez, ali veš, kaj je prav in kaj ni prav?“ — „Ne vem!“ odgovori odločno Janez ter debelo ogleduje duhovnika. — Duhovnik, misleč, da ga deček ni prav umel in da mu je treba pojasnila, nadaljuje: „Glej, Janez! Ko bi imel tvoj součenec kos kruha in ti bi mu ga vzel, kaj bi storil?“ — „Snedel bi ga!“ odgovoril je nadobudni učenec.

Priletna gospodična — bržkone ljubljanska — trdila je v družbi, da je stoprav v petindvajsetem letu. Mladostna prijateljica njena pa ji seže v besedo:

„Tedad pa pač še nisi bila rojena, ko sve skupaj obiskavali šolo.“

Neka gospa je očitala svojemu soproggu: „Zakaj se vendar vedno pritožuješ proti svojim prijateljem čez mé, saj sva vendar oba jednih misli: ti hočeš vladati v hiši in jaz tudi!“

Ko se je hotel neki gledališčni igralec poročiti, odgovarjali so mu njegovi drugi, naj si ne nakopava zakonskega jarma ter ne zapravlja zlate prostosti. Celo šepetalec, star, dober mož, skušal ga je pregovoriti, da bi ostal samec, ter konča z naslednjimi besedami: „Ljubi moj! Vedno ste me radi poslušali ter

pazili na moje besede, poslušajte torej tudi sedaj moj svet!“

Uganolici.

1. Kak urbas se nikdar ne premoči? (Moško grlo.)
2. Kak podplat se nikdar ne strga? (Ženski jezik.)

Pozor! Pozor!

Podpisani priporočam p. n. Nemcem štirikrat na dan star kruh; toda samo Nemcem, Slovenci naj me ne obiskujejo, kajti pred njimi se mi tresó hlače! Dober tek, gospoda nemška!

S spoštovanjem

Re.

300 veder
najboljšega, neokusnega
dolenjskega Pirca

je na prodaj

▼ **Novem mestu.**

Vino je izvrstno posebno pri jedi, a Ljubljanci s svojim neolikanim okusom ga lahko uživajo tudi brez jedi.

Kje se dobi to vino, pove iz prijaznosti

prodajalec.

Dovolite, gospodična! da si zapalim smodko; ako Vam ne škoduje? — O, meni ne škoduje, a bojim se, da škoduje Vam!

„Paleček“

češki ilustrovani šaliv list izhaja v Pragi po jedenkrat v tednu v veliki četvorki. Urednika sta mu gg. R. Pokorny in Karol Krejčík. „Paleček“ prinaša v svoji slavnostni 25. števil. na čast ameriškim bratom ob pohodu českega narodnega gledališča poleg mnogih krasnih slik Krejčíkovih tudi povest Pokornyja: „Na razločenou amer. bratřim“, humoresko Gustava Dörflla: „Varhanik“ in mnogo druge šaljive drobnjave. „Paleček“ je končal s to številko svoje prvo poluleetje XIII. tečaja, ter vabi vse prijatelje dovtipov na naročbo. Cena mu je za vse leto 5 gl. 80 kr. Ista urednika izdajata tudi III. tečaj „Raráška“ v mali osmerki ter stoji zvezek s poštnino vred 6 kr. Oba ta česka humoristična lista prav topla priporočamo Slovencem.

V soboto zvečer.

V nedeljo zjutraj.